

Mihail Bulgakov: Mester és Margarita

- Arról beszéltem, hégemón, hogy az óhit temploma összeomlik, és felépül az igazság új temploma. Azért mondtam így, hogy jobban megértsék.

- És miért uszítottad a népet a piacon, te csavargó, miért beszéltél neki az igazságról, amelyről fogalmad sincs? Mi az igazság?

"Istenek! - gondolta magában eközben a helytartó. - Olyasmit kérdezek, ami egyáltalán nem tartozik a dologhoz. .. az agyam cserbenhagy..." És újra megjelent előtte a sötét folyadékkal teli serleg: "Mérget, ide azt a mérget. . ."

És újra meghallotta azt a hangot:

- Az igazság mindenekelőtt az, hogy tenéked, hégemón, fáj a fejed, annyira fáj, hogy kishitően már a halálra gondolsz. Nincsen erőd, hogy velem beszélj, még az is nehezedre esik, hogy rám tekints. Így most akaratlanul is hóhérod vagyok, és ezt módfelett sajnálom. Jóformán gondolkodni sem tudsz, csak arról ábrándozol, hogy odajöjjön hozzád a kutyád, mert úgy látszik, ez az egyetlen élőlény, amelyhez ragaszkodol. De kínjaid nemsokára véget érnek, a főfájás elmúlik.

A titkár a rabra meresztette szemét, s nem jegyezte fel szavait.

Pilátus felnézett a rabra elkínzott szemével, és látta, hogy a nap már elég magasan jár a hippodrom felett, egy sugárpázmája behatolt az oszlopcsarnokba, és Jesua eloldozott szandálja felé kúszik, Jesua pedig félrehúzódik előle. '

A helytartó ekkor felállt karosszékéből, két keze közé szorította fejét, és viaszsárga, borotvált arcára kiült a rémület. De erős akarattal nyomban elfojtotta, és visszaült karosszékébe.

A fogoly eközben tovább beszélt, de a titkár már egyetlen szavát sem jegyezte föl, csupán kinyújtotta nyakát, mint a gúnár, úgy figyelt, hogy semmit el ne mulasszon.

- Most már mindennek vége, és én örülök ennek - folytatta a rab, és jóakaratóan tekintett Pilátusra.

Azt tanácsolnám neked, hégemón, hagyd el egy időre a palotát, és indulj gyalogsétára a környéken, akár az Eleon-hegyi kertekbe. A zivatar... - a fogoly megfor

dult, és hunyorogva fölneézett a napba - a zivatar csak később, estére fog kitörni. A séta javadra válik majd, s én szívesen elkísérnélek. Új gondolataim támadtak, amelyek, úgy hiszem, téged is érdekelnének, és szívesen megosztanám őket veled, annál inkább, mert rendkívül eszes embernek látszol. - A titkár halálosan elsápadt, és a földre ejtette a pergamentekercset. - Csak az a baj - folytatta a megkötözött fogoly, akit senki se hallgattatott el -, hogy túlságosan zárkózott vagy, és végképp elveszítetted hitedet az emberekben. Pedig hát, vadd be, az mégsem lehet, hogy az ember minden szeretetét egy kutyára pazarolja! Szegényes és szomorú az életed, hégemón! - és a beszélő mosolyogni merészelt.

A titkárnak most már csak az járt az eszében, higgyen-e a fülének, vagy ne higgyen. Hinnie kellett. Akkor megpróbálta elképzelni, hogy a lobbanékony helytartó milyen különös formában torolja meg a rab példátlan vakmerőségét. Ez most nem sikerült, noha jól ismerte a helytartót.

Ekkor rekedten, elfúlón megszólalt a prokurátor latinul:

- Oldozzátok fel a kezét.

A kíséző legionáriusok egyike a földre dobbantotta

kopjáját, átadta egyik társának, aztán odament, és leoldozta a kötelet a rab kezéről. A titkár fölvette a földről a tekercset, s elhatározta, hogy egyelőre nem ír fel semmit, és semmin sem lepődik meg.

- Valld meg - kérdezte Pilátus halkán, görögül -,

ugye, te nagy gyógyító vagy, orvos?

- Nem, prokurátor, nem vagyok orvos - válaszolta a rab, és élvezettel dörzsölgette fájó, dagadt, kivörösödött csuklóját.

Pilátus sandán, gyanakodva fúrta bele tekintetét a fogolyéba, és szemében már nyoma sem volt a homálynak, felvillant benne a mindenki által jól ismert szikra.

- Meg sem kérdeztelek: talán bizony latinul is tudsz? - Tudok - válaszolta a rab.

Pilátus sárgás arca megpirosodott, s most latinra fordította a szót:

- Honnét tudtad, hogy a kutyát akartam hívni?

Mester és Margarita Kriterion, 1972